

โลกทำสงคราม...โรค'เอ็นซีดี'

กลางกระแส

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมการประชุมกลุ่มงาน หัวข้อ “ระบบการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด และขีดความสามารถขององค์กรต่าง ๆ ในการตอบสนองต่อโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Intelligence Systems and Institutional Capacities in Response to NCDs)” ภายในการประชุมนานาชาติรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล ประจำปี 2562 (PMAC 2019) ที่โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ เมื่อเร็ว ๆ นี้

ศ.เทเรซา มาร์ทอ จากมหาวิทยาลัย เกมบริดจ์ และ ศ.คาเรน แกลนซ์ จากมหาวิทยาลัย เพนซิลวาเนีย สหรัฐอเมริกา ได้ร่วมกันบรรยาย ในการประชุมกลุ่มงาน หัวข้อ “การจัดการปัจจัยทาง พฤติกรรมที่กำหนดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง : การเสริมขีดความสามารถ หรือการ

ตำหนิกล่าวโทษ?” (Addressing the Behavioral Determinants of NCDs: Empowering or Victim-Blaming?) ถึงความซับซ้อนของสาเหตุของโรคไม่ติดต่อ ซึ่งเป็นปัญหาสุขภาพหลักของประชากรทั่วโลกในปัจจุบันนี้ โดยเน้นในการชี้ถึงปัจจัยทางพฤติกรรมและวิถีชีวิต โดยเฉพาะในสี่พฤติกรรมเสี่ยงหลักอันได้แก่ การสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การกินอาหารไม่เหมาะสม และการขาดกิจกรรมทางกาย รวมทั้งแสดงถึงองค์ความรู้ของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ในด้านการเพิ่มการรับรู้ทางสุขภาพของบุคคล ซึ่งรวมถึงการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการใช้เพื่อ

ดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัวและชุมชน ขณะเดียวกันควรพึงรู้เท่าทันการโฆษณาชวนเชื่อของสินค้าทำลายสุขภาพด้วย กระบวนการเหล่านี้ต้องดำเนินไปตลอดในทุกช่วงวัยของชีวิต และได้ชี้ถึงนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการปรับพฤติกรรมของผู้คน เช่นการใช้ “การผลัก”

(nudge) ในการจูงใจให้คนเลือกทางเลือกสุขภาพ โดยผ่านช่องทางเลือกที่สะดวกกว่า

ด้าน ดร.สุปรีดา อุดยานนท์ ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมอภิปรายถึงบทเรียนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในสังคมไทย ว่าต้องใช้ความเข้าใจมิติทางสังคมวัฒนธรรมไทยร่วมกับกระบวนการตลาด เพื่อสังคมและการณรงค์ในระดับปฏิบัติควบคู่กับการผลักดันนโยบายที่ควบคุมสิ่งแวดล้อมไปพร้อม ๆ กัน ตัวอย่างเช่น “งดเหล้าเข้าพรรษา” ได้ใช้การวัฒนธรรมทางพุทธศาสนาสร้างกระแส

หลักตลอดช่วงเข้าพรรษา หรือ “ให้เหล้าเท่ากับแข่ง” ที่ใช้คำนิยมเรื่องวันมงคลแบบไทย ๆ ต่อต้านการให้เหล้าเป็นของขวัญ

“แต่ทั้งหมดไม่ได้ให้ผลตามลำพัง ในข้อมูลข่าวสารที่สื่อสารออกไป ควรสอดคล้องกับวัฒนธรรมของสังคม สสส.ใช้วิธีทันสมัยของการตลาดเพื่อสังคมในการสื่อสารรูปแบบเดียวการตลาดที่ใช้ขายสินค้า มาขายข้อมูลข่าวสารสุขภาพรวมทั้งใช้ช่องทางโซเชียลมีเดีย โดยมุ่งสร้างกระแสในสังคมในเรื่องนั้น เช่นเรื่องเหล้า ตัวอย่างทำให้เกิด พ.ร.บ.ควบคุมแอลกอฮอล์ฉบับแรกของประเทศ พ.ศ. 2551 สร้างกติกาไปเปลี่ยนสังคมสิ่งแวดล้อมอีกที ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเปลี่ยนสถานที่ห้ามดื่มห้ามขายอายุขัยต่ำ สสส.พยายามเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมเพื่อทำให้คนไม่ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ยกตัวอย่างเช่นการต่อต้านการสูบบุหรี่ แต่ไม่เคยต่อต้านคนสูบบุหรี่ หรือคิด

“ว่าคนสูบบุหรี่เป็นคนแล้ว” ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ระบุ...การทำงานของ สสส.ทำงานภายใต้องค์ความรู้หลักสากล และจะทำงานด้านเสริมพลังให้สังคมในกลุ่มคนสูบบุหรี่เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ...

ด้าน น.ส.นิชยา โซโลมอน ผู้บริหารระดับสูง หน่วยนวัตกรรม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ รัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย ผู้เข้าร่วมประชุม บอกเล่าว่า ในรัฐวิกตอเรียได้ใช้ นวัตกรรม “Victoria’s Citizens’ Jury on Obesity” ช่วยแก้ปัญหาผู้ที่มีน้ำหนักตัวเกินโดยให้พลเมืองในรัฐวิกตอเรีย วันละ 100 คน ตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับการแก้

ปัญหาเรื่องอาหารการกินที่ส่งผลต่อน้ำหนักตัว แต่จะสุ่มเลือกผู้เข้าร่วม 78 คน ที่ต้องเข้าร่วมกิจกรรมหน้างานแบบตัวต่อตัว เพื่อตอบคำถาม 20 ข้อเกี่ยวกับแนวทางการเลือกทานอาหารที่มีประโยชน์ และลดอาหารประเภทจานด่วน เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ความเข้าใจในการเลือกทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ ซึ่งความคิดเห็นทั้งหมดที่ได้มาจะถูกนำไปเสนอต่อภาคอุตสาหกรรมผลิตอาหาร

รัฐบาล และชุมชน

“ส่วนตัวมองว่า ตัวอย่างผลงานของ สสส.ประเทศไทย มุ่งเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตของคนให้มีสุขภาพะ เป็นเรื่องที่น่าชื่นชมและยกย่อง”

โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ประชากรไทยเสียชีวิตร้อยละ 75 ของการเสียชีวิตทั้งหมด หรือประมาณ 320,000 คนต่อปี โดยในทุก 1 ชั่วโมงจะมีผู้เสียชีวิต 37 ราย โดยมีปัจจัยเสี่ยงหลักคือ เหล้า บุหรี่ อาหารรสจัดหวานมันเค็ม และขาดการมีกิจกรรมทางกาย.